

La Fàbrica

Sant Salvador de Guardiola

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Carrer de la Indústria, s/n (nucli urbà de Guardiola)
Alçada: 308

Coordenades:

Latitud: 41.68096
Longitud: 1.77032
UTM Est (X): 397653
UTM Nord (Y): 4615085

Classificació

Número de fitxa 08098-169
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Conjunt arquitectònic
Estil / època: Contemporani
Segle XX
Any 1922
Estat de conservació Regular
Notes de conservació: Habitatge i part de les naus en estat precari.
Protecció Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Productiu
Titularitat Privada
Titular: 002305700CG91F0001RK
Autoria de la fitxa Jordi Piñero Subirana
Data de registre de la fitxa: dc., 12/08/2015 - 02:00

Descripció

Antiga fàbrica tèxtil de Sant Salvador de Guardiola, formada per tres naus de planta rectangular que inclouen l'habitatge que ocupava el director de la fàbrica. Es tracta d'un edifici representatiu de l'arquitectura fabril de principis i mitjans del segle XX, sense elements d'especial rellevància. La nau més antiga és la que es troba al nord: una construcció d'una sola planta amb coberta a dues aigües que a la façana lateral conserva uns típics finestrals dobles, protegits exteriorment per reixes de ferro. Entorn de 1948 el conjunt s'amplià amb dues naus noves, lleugerament més llargues i altes. El conjunt es va tancar amb una capçalera a llevant, formada per una façana de maó que unifica les tres naus. A l'angle nord-oest la casa del director s'aixeca en part sobre la primera nau, amb un pis damunt seu, i també amb un cos adossat de tres plantes que sobresurt. Es tracta d'un habitatge característic dels anys quaranta o cinquanta, amb una tribuna en voladís que té un petit terrat al damunt. Una part de l'habitatge va ser reconstruït després de patir un incendi. La façana principal, a ponent, és formada per la casa, la primera nau, que conserva el portal originari amb un finestral a banda i banda, més les dues naus següents, amb grans portals metàl·lics moderns. Al davant té un pati més o menys enjardinat i, en un costat, un pou d'aigua. Segons sembla, es tracta d'un pou força profund però que no va arribar a trobar aigua.

Observacions:

Informació oral facilitada per Valentí Alsina i per Elvira Cots Mercadal.

Història

A principis del segle XX l'arribada de l'energia elèctrica va permetre que molts pobles que fins aleshores havien quedat al marge del procés d'industrialització perquè estaven lluny dels principals cursos fluvials poguessin acollir les primeres fàbriques. Esteve Mercadal Monconill, el propietari de la casa anomenada cal Pujolar Vell, situada a l'actual carrer de la Moreneta, era un home emprenedor que feia de pagès i també de prestamista. Segons fonts orals, ell va fer construir la primera nau de la fàbrica en terrenys de la seva heretat, molt a prop de la casa. L'industrial Sr. Ballester hi va instal·lar una fàbrica de teixits, que va obrir l'any 1922 i va funcionar fins el 1935. Després de la Guerra Civil l'industrial Miquel Blàvia Pallarès va recuperar les instal·lacions, reconvertides en fàbrica de gases. Entorn de 1948 el recinte es va ampliar amb les dues noves naus situades al sud. Fins que no van estar enllestides durant un temps van funcionar alguns telers de la fàbrica a l'edifici de la Cooperativa. Els anys cinquanta i seixanta van ser el període àlgid. La fàbrica tenia 44 telers i donava ocupació a un bon nombre de dones, que treballaven en dos torns. Moltes eren noies immigrants vingudes amb les seva famílies d'Andalusia, i algunes es van casar amb joves del poble. El propietari de la fàbrica s'encarregava de trobar cases al poble perquè s'establissin aquestes famílies novvingudes. La fàbrica va tancar les portes entorn de la dècada de 1980. Actualment una part de les naus acull magatzems municipals, mentre que l'habitatge resta abandonat.

Bibliografia

GÓMEZ GÓMEZ, Immaculada (1988). "Sant Salvador de Guardiola", Història del Bages, vol. 2, Parcir Ed., Manresa, p. 426.

